

Regényhősök és írók nyomában

Sokaknak a Notre-Dame úgy is a szívükbe zárt épület, hogy nem látták még soha, másoknak Afrika csupán Rejtő Jenő játszótere. Vajon Monte Cristo kastélya a valóságban is olyan, mint Dumas szavaival leírva? Az irodalom és a világtúra nem is áll olyan messze egymástól, de ez persze nem jelenti azt, hogy kedvelt íróink valóban jártak azokon a helyeken, amelyekről írtak. A leghíresebb irodalmi helyszíneket, regényes úti célokat vesszük most sorba, hogy megismerjük valódi és szavakkal alkotott arcukat.

A magyar és a világirodalom nagyjait olvasva felmerülhet bennünk a kérdés, vajon a híres helyszínek, városok, események hatottak az ismert írókra fő műveik megalkotásakor, vagy inkább az irodalmi remekek által lett híres egy-egy épület, városrész vagy kávézó, amelyet ma is azért keresnek fel a turisták, mert egy híres íróhoz vagy műhöz köthető. Tudjuk-e, hogy Rejtő Jenő a két szemével látta a légiósok kalandos Afrikáját, hogy Victor Hugo előtt is hí-

res és kivételes épület volt a Notre-Dame, hogy Tamási Áron is járt Amerikában (vagy csak Ábel), hogy Monte Cristo grófjának kastélya valóban létezik? Ezekre és még sok hasonló kérdésre válaszol a National Geographic Regényes úti célok című kiadványa, amelyet irodalomrajongók és utazók egyaránt élvezettel forgathatnak, és mi magunk is innen merítettük a legérdekesebb irodalmi helyszíneket és történeteket, azokat, amelyeket egy könyvrajongó utazónak érdemes ismernie.

A sötét, misztikus helyek kedvelőinek érdemes ellátogatniuk Erdélybe

Egy kis borzongás

A törcsvári kastély neve talán kevesek számára hangzik ismerősen, de ha hozzátesszük, hogy Vlad Tepes fejedelem lakta a baljós, sötét, gyilkos hegyromra épült várat a 15. században, rögtön eszünkbe jut Drakula és az általa elindított vámpírtörténetek sora. Azt sokan tudják, hogy Drakula történetének kitalálója Bram Stoker volt, de azt csak néhányan, hogy az angol író sohasem járt Erdélyben, a könyvében leírt vámpírkastély csak fantáziájának szüleménye. Az angliai Whitby városkájában a temetőt járva, az ódon apátság romjait tanulmányozva született meg Drakula alakja. A sötét, misztikus helyek kedvelőinek mégis érdemes Erdélybe látogatniuk, hiszen mind a törcsvári kastély, mind a poenari vár – ami ugyancsak Vlad Tepes búvóhelye volt – a mai napig nyitva áll a látogatók előtt.

Persze nem csak Erdélyt tette híressé az irodalom, ki ne ismerné a párizsi Notre-Dame gyönyörű gótikus épületét, ám az igazsághoz hozzátartozik, hogy a francia főváros legismertebb és leglátogatottabb épülete tulajdonképpen a híres írónak, Victor Hugónak köszönheti népszerűségét és fennmaradását. A középkori székesegyházat a 12. század közepén kezdték el építeni, több száz évig fontos része volt a párizsiak életének, de a 18. és 19. század során annyira elhanyagolták, hogy már-már a teljes megsemmisülés fenyegette. A lehető legjobbkor

jött tehát a korabeli marketing: 1831-ben megjelent Victor Hugo A párizsi Notre-Dame című regénye, amely egy csapásra siker lett az országban, később az egész világban. A székesegyház egyszerre rettenetesen híres lett, turistacsoportok jelentek meg az omladozó falakat nézegetve, hogy megismerjék Quasimodo katedrálisát, a tragikus történet helyszínét. A város vezetése ekkor ébredt rá, hogy fel kellene újítani a templomot, így napjainkban már teljes pompájában láthatjuk a regényes székesegyházat: a festett üvegablakok, a szentek szobrai, a különös és

A párizsi Notre-Dame tulajdonképpen a híres írónak, Victor Hugónak köszönheti népszerűségét és fennmaradását.

A HORROR VILLÁJA

Bram Stoker Drakula könyve előtt is születtek már történetek vérszívó élőhalottokról. Lord Byron orvosa, John Polidori műve, A vámpír majdnem egy évszázaddal a híres Drakula-mű előtt született. Az írás keletkezésének története is igen hátborzongató: Lord Byron Genfi-tó-parti villájában a viharos idő miatt bennrekedt a költő és barátai, Percy Bysshe Shelley és felesége, Mary Shelley, valamint Byron orvosa. Az unalom elűzésére azt találták ki, hogy mindenkinek elő kell adnia egy rémtörténetet, a legfélelmetesebb mű nyeri meg a versenyt. Byron története vérszívó, gyilkos vámpírokról szólt, amelyet később Polidori kerekített ki igazi horrortörténeté. Shelley 18 éves, ártatlan felesége, Mary Shelley pedig megalkotta a máig híres Frankenstein történetét, amely szintén igen maradandó nyomot hagyott az irodalomtörténetben. Arról sajnos nem szól a legenda, hogy ki nyerte a versenyt, de nem csodálkoznánk, ha döntetlenben állapodtak volna meg.

Innen nézett le a toronyőr Párizsra

A NOTRE-DAME HARANGJÁNAK TITKA

Szemléljük meg mi is madártávlatból Párizst, ha a Notre-Dame épületében járunk. Kapaszkodjunk fel a harangtoronyokba, tekintsük meg a város lélegzetelállító panorámáját. A lépcsők megmászása közben nézzük meg a különleges vízköpőket, tekintsük meg Esmeralda celláját és a katedrális legnagyobb harangját, amelyet a regény szerint Quasimodo egymaga szóltatott meg – a valóságban ehhez körülbelül tizenhat emberre volt szükség.

A világ egyik legismertebb fikatív detektívje nem más, mint a Sir Arthur Conan Doyle által kitalált Sherlock Holmes, aki a híres Baker Street 221/b szám alatt lakott.

félelmetes vízköpők, a két hatalmas harangtorony és a lassan hömpölygő Szajna mind a Notre-Dame-i toronyőr történetét mesélik – a turistáknak legalábbis egészen biztosan.

Irodalmi lakóhelyek

Alexandre Dumas kastélyát leghíresebb hősről nevezte el, máig a Chateau Monte Cristo, azaz Monte Cristo kastélya nevet viseli a Párizs közeli pompás épület. A legenda szerint Dumas legalább annyi fantáziát vetett be kastélya megtervezésekor, mint regényei megírásakor. Így nem meglepő, hogy az épület területén található erdős sétányokat, mesterséges barlangokat és vízeséseket, sőt a kastéllyal szemben egy külön épület díszleg, amelyet az író If várának nevezett, a Monte Cristo grófjában szereplő börtön után. Dumas csak rövid ideig élvezhette mesés kastélyát, ugyanis két évvel felépülése után kénytelen volt eladni az épületet, hogy kiegyenlítse adósságait. Napjainkban irodalmi és kulturális múzeumként

A ház, ahol Anne Frank és családja megbújt

Lehetetlennek tűnik megszökni, pedig Monte Cristo megtette

A legendás Baker Street 221/b

üzemel, nyitva áll a látogatók előtt, mindenképpen érdemes felkeresni, ha kíváncsiak vagyunk Dumas végtelen fantáziájára.

Az amszterdami Anne Frank-házat a kislány 1947-ben kiadott naplója tette világhírűvé, mely a Frank család náci előli bűjtetésének két évét örökölte meg. A házat nem sokkal a második világháború vége után múzeummá alakították, emléket állítva a náci rezsim üldözöttjeinek és áldozatainak. Ide látogatva megtekinthetjük azt a padlásszerű kis helyiséget, amelyet egy könyvszekrény mögött rejlő titkos átjárón lehetett elérni, ahol Anne és családja megpróbált megbújni a német titkosrendőrség elől. 1944-ben egy névtelen telefonáló jelentette fel a Frank családot bűjtatókat, és az egész családot a bergen-belseni haláltáborba deportálták. Egyedül Otto Frank, Anne édesapja érte meg a tábor felszabadítását, aki 1947-ben kiadta az újságíróknak készülő kislány naplóját. Az Anne Frank-ház egyébként az Üldözöttség és ellenállás Amszterdamban című várostúra kiindulópontja napjainkban. A túra során több háborús emlékhelyre is ellátogathatnak az érdeklődők. A világ egyik legismertebb fiktív detektívje nem más, mint a Sir Arthur Conan Doyle által kitalált Sherlock Holmes, aki összesen négy regény és ötvenhat novella főszereplője. A művek szerint Holmes irodája – és lakása egyben – a híres Baker Street 221/b szám alatt található. Itt élt a neves nyomozó 1881 és 1904 között társával, Watson doktorral. Persze ahogy turistaként belépünk a Baker Street 221/b lakásba, szinte azonnal megfordul a világ, el sem tudjuk képzelni,

Jó pár P. Howard-regény játszódik Afrikában, az idegenlégióban, de a közhiedelemmel ellentétben Rejtő soha nem volt légiós – bár maga sokszor állította az ellenkezőjét –, Afrikában is mindössze három napot töltött, mielőtt visszatoloncolták volna Európába.

Itt töltötték
szabadidejüket
a Pál utcai fiúk

hogyan Holmes „csak” egy kitalált karakter lenne. Ebben a világban minden róla szól, mindent úgy találunk, ahogy a krimikben olvastuk. Megcsodálhatjuk a híres dolgozószobát, ahol megannyi rejtélyre fény derült, a detektív személyes hasz-

nálati tárgyait – vadászkalapját, nagyítóját, még Stradivari-hegedűjét is –, sőt a dolgozószobában maga Watson doktor vár minket és kísér körbe a lakásban, a régi megoldott ügyek történetével nosztalgizva. Ha pedig végighallgattuk a doktor meséit, de még nem akarunk kiszakadni Sir Arthur Conan Doyle világából, kényelmesen beülhetünk egy pohár híresen jó sörre a Sherlock Holmes pubba, amely szintén elég sokat köszönhet a brit író aktív munkásságának. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Botanikus kertje nem sok embernek hangzik ismerősen, ám ha azt halljuk, hogy Fűvészkert, rögtön eszünkbe jut a kis Nemeček Ernő, Boka, Geréb, Áts Feri és a többiek. Molnár Ferenc regényében pontos leírást adott a korabeli botanikus kertről, épületeiről – főleg a Pálmaházról – és a tóról, ami akkoriban a Fűvészkert közepén helyezkedett el. Az utóbbi évszázadban átalakult a kert, de meglátogatva a grund melletti öreg fákat azért még nosztalgizhat egyet az olvasó.

Hol sírjaik domborulnak

Talán elsőre furcsán hangzik, de nem csak a híres regényeknek köszönhet sokat a turizmus, maguk az írók is nagy érdeklődésre tartanak számot az utazók körében. Érdekes módon nem is az életük, inkább a haláluk izgatja jobban a tömegeket, rengetegen zarándokolnak el szívesen városnézés közben kedvenc szerzőjük sírjához, nyughelyéhez. Az angol irodalom nagyjai közül sokan a Westminster-apátság falai között találtak végső nyughelyre. Így a Londonban vendégeskedő turisták nemcsak a koronázási szertartásokra és pompás esküvőkre emlékeznek ezen a helyen, hanem az olyan hatalmas írókra és költőkre is, mint Chaucer, Dickens, Thomas Hardy vagy Rudyard Kipling. Az egyik leghíresebb és a világon legtöbbet lá-

Forrás: fuvesszert.org

REJTŐ ÉS AFRIKA

P. Howard, azaz Rejtő Jenő könyveit és karaktereit szinte mindenki ismeri, de vajon honnan vette Rejtő az ötleteit? Ő is kalandor volt, mint a hősei? Rejtő Jenő élete valóban mozgalmas volt: 22 évesen pár fillérrel a zsebében nekivágott a nagyvilágnak, és beutazta az egész kontinenst. Alkalmi munkákból tartotta fenn magát, így dolgozott lovászfíúként, hólapátolóként, cukorkaárusként, mosogatóként, de hajómunkás, autómósó, parkett-táncos és bányász is volt. Nemhiába emlékeztet minket az író a kamaszos Fülöp Jimmyre, aki pincér, matróz, élő transzparens, hajófűtő és a Boldogság-szigetek uralkodójának helyettese is volt. Jó pár P. Howard-regény játszódik Afrikában, az idegenlégióban, de a közhiedelemmel ellentétben Rejtő soha nem volt légiós – bár maga sokszor állította az ellenkezőjét –, Afrikában is mindössze három napot töltött, mielőtt visszatoloncolták volna Európába. Visszatérve Budapestre az Angol (később Bucsiniszky) kávéház lett a kalandor törzshelye, ahol megismerkedett a kávézó tulajdonosával, a művelt, világot látott Vanek Józseffel. Sajnos mi már nem élvezhetjük a kávéház vendéglátását, mivel a második világháború után megszüntették, de Vanek úr azért még ismerős lehet valahonnan.

Az egyik leghíresebb és a világon legtöbbet látogatott francia sírkertben, a Père-Lachaise temetőben nyugszik Párizs irodalmi hírességeinek legnagyobb része.

A Père-Lachaise temető a párizsi élet nagyjainak kínál végső nyugalmat

togatott francia sírkertben, a Père-Lachaise temetőben nyugszik Párizs irodalmi hírességeinek legnagyobb része, köztük Marcel Proust, Molière, Oscar Wilde vagy Honoré de Balzac. A temetőt évente több százezer látogatják, hogy megemlékezzenek a párizsi élet nagyjairól. Persze a nagyságok sora itt még korántsem ér véget, hiszen sok híres francia nem a Père-Lachaise temetőbe került, hanem a gyönyörű, kupolás, neoklasszikus mauzóleumban, a Panthéonban talált végső nyughelyre. Victor Hugo, Jean-Jacques Rousseau vagy éppen Alexandre Dumas is itt nyugszik, akit szintén sokan látogatnak meg, miután látták a már említett híres kastélyát is.

Az irodalom mint ünnep

Lehet utazni egy könyvből megkedvelt helyszín kedvéért (amelyből rengeteg van, épp-hogy csak a legnevesebb darabok fértek ide), lehet egy híres író emléke előtt tisztelni, de

MAGYAR ÍRÓK ÉS KÖLTŐK ELŐTT TISZTELEGVE

Magyar vonatkozásban is akad néhány nagyság, akinek a nyughelye a mai napig sokakat vonz: a budapesti Kerepesi úti temetőben sok híres magyar íróra és költőre emlékezhetünk. Itt nyugszik többek között Ady Endre, Arany János, Babits Mihály és felesége, Török Sophie, Faludy György, Ignóty, Jókai Mór, József Attila, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Vörösmarty Mihály és még sokan a magyar kultúra és történelem kiemelkedő alakjai közül.

az irodalom szeretete még mindig nem merül ki ennyiben. Olyan híres ünnepek is akadnak, amikor éppen a könyvrájonók találkozhatnak egymással, együtt hódolva kedvencük előtt. Ilyen például a Bloomsday, ahol minden év június 16-án a dublini irodalomkedvelők felkerekednek, hogy a nap folyamán bejárják Leopold Bloom – James Joyce Ulysses című könyvének híres főszereplője – útját, amely során főleg pubokat, éttermeket, a dublini könyvtárat és még sok más helyszínt is bejár az ünneplő, éneklő tömeg. 1994 óta Szombathelyen is megemlékeznek Leopold Bloom napjáról a Blumhánál, mivel a könyv szerint a főszereplő apja Virág Rudolf, aki Magyarországról vándorolt ki. Szintén híres és kedvelt irodalmi ünnep a Hemingway-napok. A floridai Key West utcáit minden júliusban előzőnk a Hemingway-hasonmások – ekkor tartják ugyanis a híres hasonmásversenyt az ünnepi napok keretein belül, ahol minden program a nagy író idezi: akad itt horgászverseny, evezőverseny, karibi utcabál, de még bikafuttatás is. Ezt persze azok is élvezik, akik nem is olvasnak Hemingwayt, és ki tudja? Lehet, hogy éppen egy utazás, egy műemlék, egy híres hely vagy egy jól sikerült fesztivál ébreszti majd rá az embert, hogy lemaradt valamiről. Talán hazatérve meg is keresi majd valamelyik nagy író kötetét, és kíváncsian falni kezdi a betűket.

■ B. K.

Nem csak a híres regényeknek köszönhet sokat a turizmus, maguk az írók is nagy érdeklődésre tartanak számot az utazók körében.

KAPCSOLÓDÓ CIKKEK

- ▶ <http://ajanlo.hvg.hu/nyughely>
- ▶ <http://ajanlo.hvg.hu/dublin>
- ▶ <http://ajanlo.travelline.hu/temeto>

